

OIKEALLE POLULLE - MAAHANMUUTTAJIEN KOULUTUSPOLKUJEN MONINAISUUS JA KEHITTÄMISTARPEET

Kenelle on tarkoitettu lukutaitokoulutus, aikuisten perusopetus, tutkintokoulutukseen valmentava koulutus ja ammatillinen koulutus?

- Huolehdi, että mikrofonisi on kiinni esitysten ajan.
- Keskustelukenttää voi käyttää yksittäisiin kommentteihin ja puheenvuoropyyntöihin.
- Puheenvuoroa pyydetään kirjoittamalla keskustelukenttään PV etunimi sukunimi.
- Webinaari tallennetaan
- Toivomme, että somessa käytetään tämän tilaisuuden yhteydessä aihetunnistetta #OikeallePolulle.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

#OikeallePolulle

OHJELMA

- 12.00 Tervetuloa, Anni Miettunen, OPH ja Harri Peltoniemi, Karvi
- 12.10 Maahanmuuttajien koulutuspolut – kehittämistarpeita arvioinnin valossa, Karvin arviointiasiantuntijat
- 12.30 Eri koulutusmuotojen vastuut ja yhteinen vastuu
Keskustelemassa Susanna Piepponen, TEM ja Virva Muotka, OKM. Keskustelua kommentoimassa OPH:n edustajat.
Koulutuksen järjestäjän puheenvuoro
- 13.30 Tauko
- 13.45 Kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeet, Virva Muotka, OKM
- 14.00 Toimivan tulevaisuuden visiointia pienryhmissä
- 15.00 Loppukeskustelu

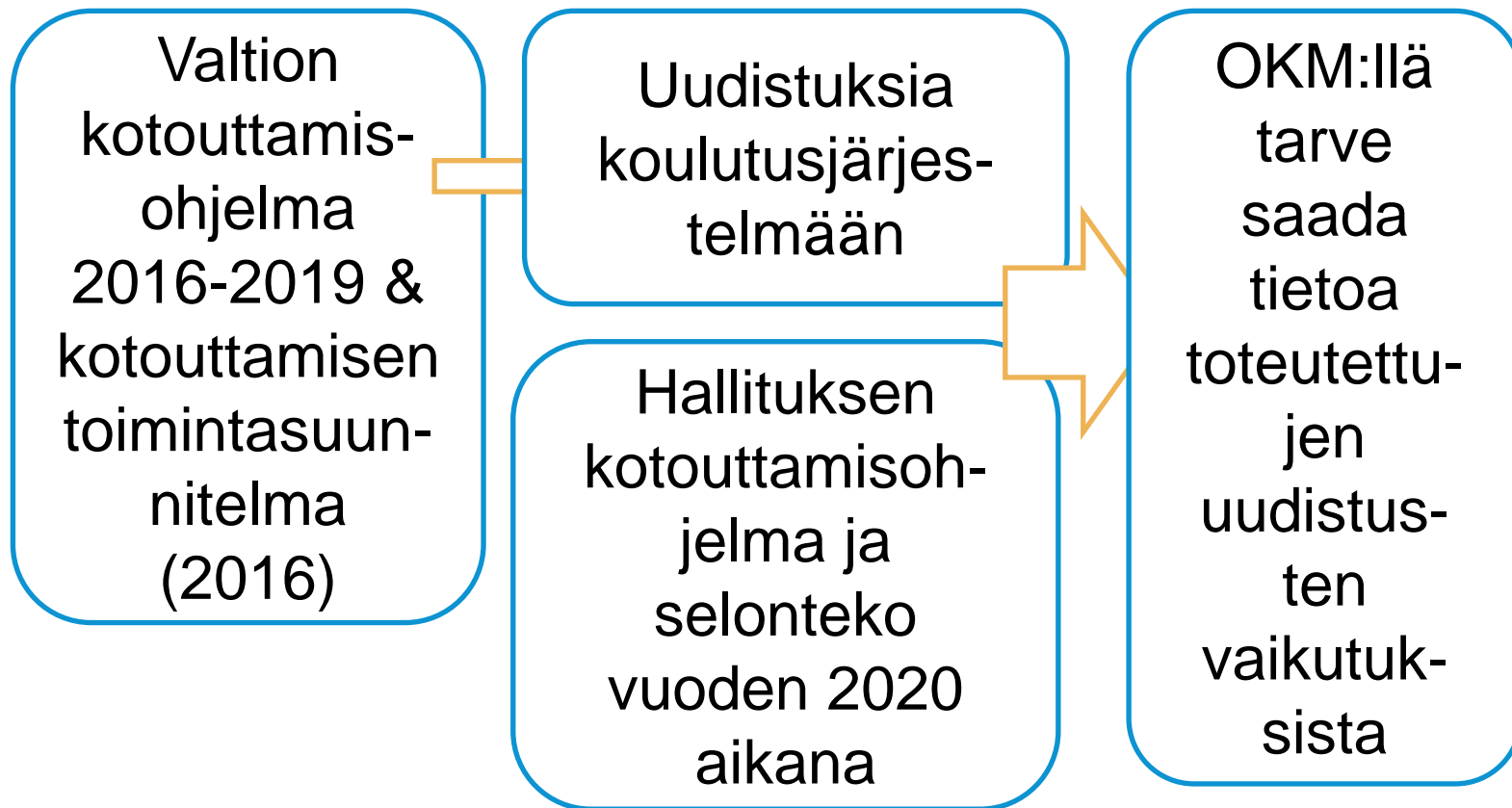

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

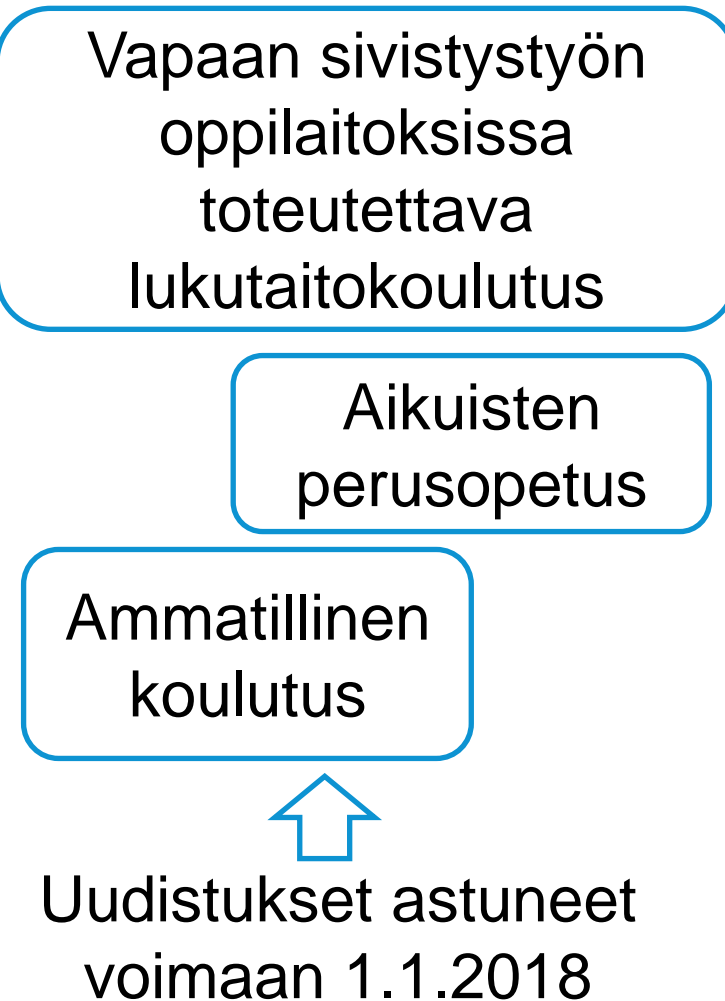
Maahanmuuttajien koulutuspolkujen arviointi

Raisa Hievanen, Tarja Frisk, Hanna Väätäinen,
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

Tavoitteena maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkujen nopeutuminen

Arvioinnin kohteet

Arviointikysymykset

Miten maahanmuuttajien koulutuspolut toimivat?

Vastaavatko vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus, aikuisten perusopetus ja ammatillinen koulutus uudistuksille asetettuihin tavoitteisiin?

Mitkä tekijät edistävät ja estävät maahanmuuttajien koulutuspolkujen toimivuutta?

Teemat, joiden kautta arviointikysymyksiin haettiin vastauksia

Rahoitus

Yhteistyö eri toimijoiden välillä

Opintojen henkilökohtaistaminen

Koulutukseen ohjautuminen

Koulutuksen saatavuus

Tavoitteiden mukaisten valmiuksien saavuttaminen

Opetuksen ja ohjauksen järjestäminen/toteuttaminen

Koulutuksen rakenteen tarkoituksenmukaisuus

Opettajien osaaminen ja määrän riittävyys

Arvio tehtävässä onnistumisessa

Tavoiteltujen kohderyhmien saavuttaminen*

* Vain lukutaitokoulutuksesta

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Johtopäätös 1.

Maahanmuuttajien
koulutuspolkujen sujuvuus
edellyttää eri koulutusmuotojen
vastuiden kirkastamista ja
opiskelijoiden perusosaamisen
varmistamista

Koulutuksen järjestäjien käsityksissä koulutusten tavoitteista ja siitä, millainen opiskelijan osaamisen tulisi olla koulutuksen alussa ja päätyttyä, on eroja.

- Arvioinnissa tunnistettuja haasteita:
  - Lukutaitokoulutus:
    - *opetusryhmät ovat osaamistasoltaan hyvin heterogeenisia*
    - *osaamisen tunnistamisessa on haasteita*
  - Aikuisten perusopetus:
    - *alkuvaiheessa tavoiteltava osaamisen taso on epäselvä oppilaitoksille ja opettajille.*
    - *OPS:n tavoitteet ovat vaativat suhteessa maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden taustaan, opiskeluvalmiuksiin ja opiskeluun käytettävissä olevaan aikaan*
  - Ammatillinen koulutus:
    - *hakuvaiheessa opiskelijoiden kokonaisosaamisesta ei synny kattavaa kuvaa*
    - *kieli- ja opiskelutaitojen tuelle on tarvetta – järjestäjät eivät hyödynnä kaikkia tarjolla olevia tukitoimia*
- Osaamisen arvioinnin haasteet tulevat esiin koulutuksen nivelvaiheissa

Arviointiryhmän suositukset

- OKM ja TEM jatkavat edelleen vuoropuhelua koulutuskentän toimijoiden kanssa koulutusmuotojen tehtävistä ja rooleista maahanmuuttajien kouluttajina.
- Olisi hyvä pohtia, hyödyttäisivätkö aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opinnot myös kotoutumiskoulutuksessa olevia, vaikka tavoitteena ei olisi koko aikuisten perusopetuksen oppimäärän suorittaminen.
- Joustavien koulutuspolkujen tukemisen rinnalla tulisi huolehtia siitä, että toimijoilla säilyy käsitys yleissivistävän perusosaamisen kouluttamisen vastuista.
- OPH:n tulee varmistaa, että eri koulutusten väliset tavoitteet ovat keskenään linjassa, jotta koulutuksesta toiseen siirtyminen olisi sujuvaa ja opiskelijoiden osaaminen olisi koulutuspolun nivelvaiheissa riittävällä tasolla.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Johtopäätös 2.

Tarkoituksenmukaisten
koulutuspolkujen rakentaminen
kaipaa eri lukutaitokoulutusten
opiskelijaprofiilien selkiyttämistä

Onnistunut ohjausprosessi on monen tekijän summa

- VST:n lukutaitokoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen tavoitteet ja kohderyhmä näyttäytyvät tulkinnanvaraisina ja osin päällekkäisinä.
- Tämä heijastuu mm. siihen, millaiselle koulutuspolulle opiskelija ohjataan sekä alueellisiin ratkaisuihin siitä, mikä taho lukutaitokoulutusta järjestää.
- Myös opiskelijan kotoutumisstatus sekä koulutuspaikkojen alueellinen saatavuus määrittävät sitä, mihin koulutukseen opiskelija lopulta ohjataan.

Suosituksset

- OKM:n ja OPH:n tulisi selkiyttää vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen opiskelijaprofiileja.
- Arviointiryhmä pitää tärkeänä, että selkiyttäminen tehdään tiiviissä yhteistyössä TEM:in kanssa, jotta koulutukseen ohjaavien tahojen ymmärrys ja tulkinnat koulutusten ensisijaisista kohderyhmistä ovat riittävän yhtenäiset.
- Arviointiryhmä esittää pohdittavaksi, että lukutaidottomat, alkavan lukutaidon tai kehittyvän lukutaidon omaavat maahanmuuttajat ohjattaisiin ensisijassa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheeseen, erityisesti silloin kun sitä on alueella saatavilla ja opiskelijan tavoitteet ja kokonaistilanne sopivat.
- Joustavia opetusratkaisuja tarvitsevat opiskelijat hyötyisivät vapaan sivistystyön tavoista järjestää koulutusta.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Johtopäätös 3.

Joustavia opintopolkuja
tarvitaan erilaisille oppijoille

Maahanmuuttajien yksilöllinen osaaminen, elämäntilanne ja tarpeet joustavan järjestelmän pohjaksi

- Monille maahanmuuttajaopiskelijoille nopeat koulutuspolut ovat tarkoituksenmukaisia.
- Erityisesti heikolla perusosaamisella opintonsa Suomessa aloittaneille maahanmuuttajille pyrkimys nopeampaan koulutuksen suorittamiseen ja työelämään siirtymiseen voi pitkällä aikavälillä muodostua riskiksi sosiaalisen ja taloudellisen yhdenvertaisuuden kannalta.
- Mikäli opiskelija ei koulutuksen aikana saavuta vankkaa perusosaamista, hän on haavoittuvaisessa asemassa työelämän murroksissa. Myös maahanmuuttajilla tulee olla mahdollisuus uranaikaiseen jatkuvaan oppimiseen ja työuralla etenemiseen.

Suosituksset

- Arviointiryhmä suosittelee, että OKM kehittää eri koulutusmuotojen rahoitusjärjestelmiä niin, että hitaat koulutuspolut ovat mahdollisia niille opiskelijoille, joille se perusosaamisen vahvistamiseksi on tarpeen.
- Osaamiseltaan vahvempien maahanmuuttajien joustavaa siirtymistä työelämään tulee edelleen tukea.
- Arviointiryhmä suosittelee, että OKM ja TEM kehittävät työssäkäyvien maahanmuuttajien mahdollisuuksia vahvistaa perustaitojaan ja suomen tai ruotsin kielen osaamistaan esimerkiksi vapaan sivistystyön koulutuksena tai työvoimakoulutuksena